

Danilo Bevk je pustil neizbrisne sledi na Gimnaziji Škofja Loka

Docent dr. Danilo Bevk je doma iz Sovodnja v Poljanski dolini. Že kot otrok je gojil čmrlje; navdušil ga je oče, ko mu je pripovedoval, kako so včasih otroci »ogrebali« v naravi čmrlja gnezda in jih nato gojili v majhnih panjih. V času, ko je obiskoval Osnovno šolo Ivana Tavčarja v Gorenji vasi, se je potrdilo, da ga privlači naravoslovne znanosti in že takrat je vedel, da bo biolog.

V šolskem letu 1998/1999 se je vpisal na Gimnazijo Škofja Loka, v naravoslovni oddelek. Učitelji in sošolci smo cenili njegovo skromnost, umirjenost, bistrost in vedoželjnost. Bil je navdušen biolog, zanimali pa so ga predvsem ptice, žuželke, ekologija in varstvo narave. Učnim uram je

pozorno sledil, zastavljal dodatna vprašanja, sam poglobljaj učno snov, iskal nova znanja tudi tako, da so se skupaj z njim učili še njegovi sošolci. S svojim znanjem, sposobnostjo in ustvarjalnostjo se je izkazal na različnih področjih. Z raziskovalno nalogo *Primerjava biološke raznovrstnosti reguliranega in nereguliranega dela potokov Podosojnica in Jezernica* je skupaj s sošolcem Simonom Poljanškom dosegel 1. mesto na državnem tekmovanju mladih raziskovalcev. Spoznal je, da je raziskovalno delo zanimivo, zahteva sicer veliko časa, vendar je hkrati polno novih odkritij in poučnih vsebin, ki širijo obzorja. Naučil se je, da ima na videz

Dr. Danilo Bevk. (foto: Jernej Polajnar)

majhen poseg v naravi lahko velik negativen učinek na biotsko raznovrstnost. Leta 2002 je dosegel 2. mesto na državnem tekmovanju v znanju biologije. Druženje z Danilom v pripravi na tekmovanje mi je bilo v posebno zadovoljstvo in tudi motivacija za lastno nadgradnjo znanja. Je prvi dijak Gimnazije Škofja Loka, ki se je udeležil mednarodne biološke olimpijade, leta 2002 v Latviji. Prepričana sem, da mu bo olimpijada za vedno ostala v spominu, pa ne zgolj zaradi doseženega uspeha, pomembno je bilo tudi sklepanje novih prijateljstev in spoznavanje države gostiteljice.

Študij je nadaljeval na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, kjer je leta 2007 diplomiral z nalogo *Upadanje populacije divjega petelina v Škofjeloškem, Cerkljanskem in Polhograjskem hribovju*. Tudi nad divjim petelinom se je navdušil že v otroštvu ob pripovedovanjih lovcev, kako pogost je bil pred desetletji tudi v bližini njegovega doma. Dotaknila se ga je ogroženost te živali, zavedal se je, da človek neodgovorno posega v njegov življenjski prostor. Zato se je že v gimnaziji odločil, da bo v svoji diplomski nalogi proučil življenje divjega petelina in tako opozoril na hitro slabšanje habitatskih razmer te, sicer popolnoma zaščitene, ptice.

Po diplomi se je vpisal na podiplomski študij bioloških in biotehniških znanosti. Kot mladi raziskovalec se je leta 2008 zaposlil na Nacionalnem inštitutu za biologijo (NIB), in sicer na Oddelku za raziskave organizmov in ekosistemov. Že v času študija se je srečal s čebelarstvom. Na fakulteti je pomagal čebelariti priznanemu etologu prof. dr. Janku Božiču, zato ni naključje, da ga je študijska pot po diplomi vodila k znanstveno-raziskovalnemu preučevanju čebel. Leta 2008 in 2009 je bil v okviru raziskovalnega dela na doktorskem usposabljanju na Čebelarskem inštitutu Univerze v Frankfurtu (Institut für Bienenkunde, Goethe-Universität Frankfurt am Main), kjer je opravil del raziskovalnega dela v okviru svojega doktorskega študija in sodeloval pri raziskavah, na podlagi katerih je EU kasneje omejila uporabo pesticidov neonikotinoidov v kmetijstvu. Leta 2012 je zagovarjal doktorsko disertacijo *Vpliv akaricida kumafosa na pašno dejavnost, socialno vedenje in učenje medonosne čebele Apis mellifera L* in si pridobil naziv dr. biologije. V svoji disertaciji je raziskal vpliv sintetičnega akaricida kumafosa na vedenje čebel. Raziskava je pokazala, da kumafos zmanjša pašno dejavnost čebel, prenos hrane med delavkami pa negativno vpliva na učenje čebel.

Raziskovalno delo na Nacionalnem inštitutu za biologijo je bilo najprej usmerjeno v proučevanje vpliva pesticidov na vedenje čebel. V zadnjem času je glavno področje njegovega raziskovalnega dela povezano s proučevanjem pomena in ogroženosti divjih opraševalcev, zlasti čmrljev in drugih divjih čebel, tako imenovanih samotark. Kot vodilni slovenski in mednarodno priznani strokovnjak je na temo divjih opraševalcev organiziral dva strokovna posveta: *Čmrlji in čebele samotarke – prezrti opraševalci* (2015) in *Pestrost opraševalcev za zanesljivo pridelavo hrane* (2018).

Zemeljski čmrlj. (foto: Danilo Bevk)

Dr. Danilo Bevk je predsednik Komisije za alternativne opraševalce, ki deluje v okviru Čebelarke zveze Slovenije, član Sveta za čebelarstvo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, slovenski predstavnik povezave SUPER-B (Sustainable Pollination in Europe: joint Research on Bees and other pollinators), ki povezuje raziskovalce opraševalcev, član povezave COLOSS (Prevention of honey bee Colony LOSSes), ki združuje raziskovalce, ki se ukvarjajo z izgubami čebel, član Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija, Slovenskega akademskega čebelarskega društva, Čebelarskega društva Sovodenj, Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) in Društva Slovenija - Rusija.

Danilovo raziskovalno delo se potrdi tudi v njegovi bogati bibliografiji, ki obsega več kot 260 enot (2001–2018). S številnimi poljudnimi in strokovnimi članki v dnevnem časopisju, revijah, z intervjuji, televizijskimi in radijskimi oddajami ter poučnimi predavanji je veliko prispeval k popularizaciji znanosti in naravoslovja. Strokovno in laično javnost opozarja na pomen in veliko ogroženost opraševalcev, ekosistemske storitve in naravovarstvene probleme. Je soavtor prve monografije o čmrljih v slovenščini in soavtor osnovnošolskega učbenika. Prirodoslovno društvo Slovenije mu je leta 2008 podelilo nagrado za najboljši poljudni članek, objavljen v reviji *Proteus*, Čebelarska zveza Slovenije pa leto kasneje priznanje za zasluge pri razvoju čebelarstva.

Danila so čmrlji vznemirjali že kot otroka, čebelariti pa je začel v študentskih letih. Danes v rodnem Sovodnju oskrbuje čebelje družine in tako povezuje svoj

prosti čas in raziskovalno delo. Živi v Škofji Loki, prosti čas pa rad preživlja v naravi, na plavanju in ob spoznavanju Rusije in njene kulture.

Danilo Bevk je pustil neizbrisne sledi na Gimnaziji Škofja Loka s svojim navdušenjem nad biologijo, z željo soustvarjati novo znanje, predanostjo ustvarjalnosti in ozaveščenostjo, da je mogoče naravo ohraniti le v sožitju človeka in narave. Čeprav je priznan slovenski in mednarodni strokovnjak, ostaja skromen in priazen, tak, kot je družina, iz katere je izšel.

Povzetek

Docent dr. Danilo Bevk je bil v letih 1998–2002 dijak Gimnazije Škofja Loka. S sodelovanjem na mednarodni biološki olimpijadi in doseženim 1. mestom na državnem tekmovanju mladih raziskovalcev se je potrdilo, da je bil eden od dijakov z najboljšim znanjem biologije v Sloveniji.

Biologijo je študiral na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, v diplomski nalogi je proučeval upadanje populacije divjega petelina v Škofjeloškem, Cerkljanskem in Polhograjskem hribovju. Pod diplomoi se je na isti fakulteti vpisal na podiplomski študij in uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo, v kateri je preučil vpliv pesticidov na pašno dejavnost, socialno vedenje in učenje medonosne čebele. Danes dr. Danilo Bevk, biolog, čebelar in raziskovalec, dela kot strokovno raziskovalni sodelavec na Nacionalnem inštitutu za biologijo. Raziskuje predvsem divje opraskevalce, zlasti čmrlje in čebele samotarke, kar mu je v velik izziv in veselje.

Mojca Mravlja, prof. biologije

Raziskave divjega petelina na Škofjeloškem in v okolici

V okviru svoje diplomske naloge sem tri leta raziskoval divjega petelina v Škofjeloškem, Cerkljanskem in Polhograjskem hribovju. Ta največja koconoga kura je bila še stoletje nazaj zelo razširjena in tudi priljubljena lovska divjad za gospodo. Tavčar in Finžgar sta navdih za svoji deli, povest *V Zali* in črtico *Na petelina*, dobila prav pri lovu na petelina v naših gozdovih.

Zadnja desetletja število divjih petelinov nezadržno upada, zato sem želel ugotoviti, kateri so glavni dejavniki, ki vplivajo na njegovo prisotnost. Obravnaval sem 40 rastišč, kot imenujemo stalna mesta, kjer se konec zime in pomladi zbirajo samci in samice. Na podlagi lastnih opazovanj in opazovanj lovcev sem ugotovil, ali je divji petelin na njih v času parjenja še prisoten. Znotraj polmera 1000 m okoli središč sem tudi izmeril in ocenil različne okoljske parametre, ki bi bili lahko pomembni za to ptico.

Divji petelin je bil v obdobju 2005–2007 opažen samo na enajstih rastiščih, od tega na desetih v Škofjeloškem in na enem v Cerkljanskem hribovju. V Polhograjskem hribovju divji petelin v času razmnoževanja ni bil opažen na nobe-

Divji petelin, posneto leta 2006.
(foto: Danilo Bevk)

nem znanem rastišču. Število dejavnih rastišč je tako v samo dveh desetletjih upadlo kar za tri četrtine, kar je zelo zaskrbljujoče. Rastišča so bila bolje ohranjena na višjih nadmorskih višinah, na območjih, ki niso povsem porasla z gozdom, a imajo vseeno kratek gozdni rob, z večjim deležem iglastega gozda in nižjo stopnjo nemira.

Tako kot številne druge je tudi ta raziskava potrdila velik negativen vpliv nemira. V času razmnoževanja ga povzročajo predvsem gozdarske dejavnosti in različne oblike rekreacije, na območjih z borovnico intenzivno nabiralništvo. Posebej izstopajoča in problematična sta množična pohoda na Porezen (konec marca) in Blegoš (začetek maja). Slednji poteka na višku parjenja divjega petelina, preko več rastišč, udeleži se ga nekaj tisoč ljudi. Zelo očiten negativen poseg v življenjski prostor divjega petelina je bila tudi gradnja smučišč.

Na Blegošu se redno pojavljajo tako imenovani nori divji petelini, ki se ne bojijo ljudi. Ljudje večinoma zmotno mislijo, da so to običajni samci v času parjenja in so prava atrakcija. V resnici gre za zelo žalosten pojav, saj so to bolni osebki, ki imajo v krvi preveč moškega spolnega hormona testosterona. Ta žalosten pojav še vedno ni dobro pojasnjen, je pa pogostejši tam, kjer je več nemira in je divjih petelinov še zelo malo.

Usoda divjega petelina je zelo negotova. Bosta Tavčarjev »gozdne perutnine vladar« in Finžgarjeva »kraljeva ptica naših gora« morala naše gozdove dokončno zapustiti ali pa bomo vendarle vsaj z enim ušesom prisluhnili njegovim potrebam in v skladu z njimi prilagodili naše dejavnosti?

Danilo Bevk